

Citiți lecția din manual: *Minorități etnice*, notați schița lecției pe caiete și rezolvați fișele de lucru.

Minorități etnice

1. Partidul-stat vs. minorități etnice

- 1947-1989 - constituțiile regimului comunist (1948, 1952 și 1965) au recunoscut egalitatea cetățenilor indiferent de naționalitate, dar, în practică, minoritățile etnice au fost supuse unui proces de integrare, păstrându-și drepturile atât timp cât au servit susținerii politicii partidului-stat, însă nu au putut scăpa de planul de uniformizare a societății și de crearea a „*Omului Nou*”;

- în perioada totalitară, minoritățile etnice din România au fost constrânse să aleagă între două soluții extreme: emigrarea (calea urmată de evrei, germani, armeni și greci) sau asimilarea („*românizare*”);

- ca urmare a politicii mascate de deznaționalizare dusă de regimul comunist, ponderea minorităților etnice în ansamblul populației românești a scăzut constant (1948: 14.3%; 1992: 10.5%):

a. 1948-1956: pentru combaterea „*spiritului retrograd și a tendinței de izolare a burgheziei naționaliste a minorităților și combaterea celor care neagă rolul conducător și îndrumător al partidului clasei muncitoare*”, minoritățile etnice au fost controlate fie prin intermediul unor organizații politice (Uniunea Populară Maghiară, Comitetul Democratic Evreiesc, Comitetul Democrat Grec, Comitetul Democrat Albanez, Frontul Armeniei și Comitetul Antifascist German), fie prin creșterea numărului școlilor cu predare în limba maternă și a instituțiilor culturale dedicate.

b. 1956-1965: accentuarea elementelor naționaliste ale regimului comunist a impus limitarea drepturilor minorităților etnice (reducerea publicațiilor și școlilor cu predare în limba maternă și unificarea universității maghiare din Cluj-Napoca cu cea română - Universitatea Babeș-Bolyai);

c. 1965-1971: liberalizarea regimului a dus la aplicarea unei politici favorabile minorităților etnice (constituirea unor „*consilii ale oamenilor muncii*” de naționalitate maghiară, germană și sârbă, însărcinate cu educația politică a membrilor și stimularea creației artistice în limba maternă);

d. 1971-1989: orientarea național-comunistă a regimului Ceaușescu a dus la înrăutățirea situației minorităților etnice, regimul fiind preocupat de omogenitatea socială și etnică a „*națiunii socialiste*”.

2. Rezistența minorităților etnice

- în pofida politicilor de asimilare promovate de regimul totalitar, minoritățile etnice din România au opus rezistență prin păstrarea identității, limbii și tradițiilor culturale proprii:

I. Maghiarii: cea mai numeroasă minoritate etnică (1948: 9.4% din populația României). 1952-1968

- la insistențele Ungariei comuniste, a fost creată o Regiune Autonomă Maghiară, după modelul „*republicilor autonome sovietice*”. 1968-1989 - în perioada ceaușistă, maghiarii și-au pierdut drepturile: Regiunea Autonomă Maghiară a fost desființată, școlile cu predare în limba maternă au devenit secții ale celor românești iar presa proprie a fost suprimate sau i-a fost restrâns tirajul.

II. Germanii: acuzată că ar fi susținut nazismul, această minoritate (1948: 2.2% din populația României) a fost victima deportărilor în U.R.S.S. (1945: cca. 75.000 de germani) și Bărăgan. 1968-1989 - peste 200.000 de germani au părăsit România, primind dreptul de a emigra în R.F.G. (Republica Federală Germania) în schimbul unor sume de bani plătite de statul vest-german.

III. Evreii: în perioada interbelică au fost una dintre minoritățile importante din punct de vedere numeric și economic (1948: 0.9% din populația României). 1945-1951 - 200.000 de evrei au emigrat în Israel. 1959-1989 - cca. 200.000 de evrei au primit dreptul de a emigra în Israel, în schimbul unor sume importante în valută forte, produse agricole și credite preferențiale plătite de statul evreu.

IV. Rromii: o minoritate marginalizată și discriminată, pe care comuniștii au sedentarizat-o forțat și au reeducat-o „*în câmpul muncii*”.

V. Alte minorități (sârbii, croații, cehii, slovacii, bulgarii, polonezii, rușii-lipoveni, tătarii, turcii, grecii, albanezii, italienii și armenii): nu au reprezentat o preocupare majoră pentru regimul totalitar din România (1948: 1.5% din populația României), procesul de asimilare fiind treptat.

Pentru o mai bună înțelegere a subiectului studiat vizionați următoarele videoclipuri:

<https://www.youtube.com/watch?v=P9wBfpTelx4>

https://www.youtube.com/watch?v=n_uKJ8139Dw

Fișă de lucru: Minorități etnice

Citiți cu atenție textele de mai jos, apoi răspundeți cerințelor:

A. „Tratamentul aplicat de regim minorităților maghiară și germană din Transilvania și din Banat a fost acum adus la lumină și guvernele care au dorit să tranșeze problema au fost încurajate de Acordul de la Helsinki. În timp ce autoritățile vest-germane au avut grijă să nu prejudicieze emigrarea germanilor din România, guvernul ungar nu a ținut cont de astfel de considerente. (...) La nivelul oamenilor de rând, priveliștea ungarilor care au adus în România, rudelor lor din Transilvania, bunuri care nu s-au găsit aici a fost comentată adesea cu resentimente (...).”

(Mihai Bărbulescu, Dennis Deletant, Șerban Papacostea, Pompiliu Teodor, *Istoria României*)

B. „Minoritatea evreiască din România s-a redus drastic în urma emigrării. Până în 1988, populația de evrei rămasă în țară a scăzut la aproximativ 23.000, dintre care jumătate au avut 65 de ani sau mai mult. (...) În 1989, Ceaușescu a ordonat să se permită și persoanelor de origine română căsătorite cu evrei sau cu evreice să plece în Israel, cerând sume mari de persoană. (...) În acel an, 941 de evrei români au plecat în Israel, iar Banca Leumi a depus 2.2 milioane de dolari în trei rate în contul TN-75 controlat de Ceaușescu și în contul AA al Securității.”

(Radu Ioanid, *Răscumpărarea evreilor*)

1. Menționați, pe baza sursei A, documentul care pune în discuție drepturile omului și unul dintre factorii care au afectat relațiile sociale româno-ungare.

2. Indicați, pe baza sursei B, vârsta aproximativă a evreilor care au decis să rămână în România și suma primită de Ceaușescu în anul 1989.

3. Formulați, pe baza sursei A, un punct de vedere cu privire la atitudinea populației românești față de cea maghiară cu rude în afara granițelor.

BIBLIOGRAFIE:

1. Mălăelea, Daniel, Niculescu, Anita-Sabina, Horga, Paula-Coca, Prună, Nicolae, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Akademos Art, București, 2025.
2. Boșcodeală, Felicia Elena, Ciobanu, Loredana, Gîlă, Cristina-Iulia, Șerban, Nicolae, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Booklet, București, 2025.
3. Stoica, Stan (coordonator), Ștefănescu, Alexandru V., Preda, Elena, Becheru, Dragoș, Bilcea, Valentina, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura CD Press, București, 2025.
4. Bălănescu, Flori (coordonator), Anton, Mioara, Muller, Carmen, Mihai, Florin-Răzvan, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Corint Logistic, București, 2025.
5. Ghețău, Gheorghe-Florin (coordonator), Bratu, Alina, Ghețău, Olenca-Georgiana, Radu, Adriana, Szakacs, Roxana-Gabriela, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2025.
6. Dobrințu, Dorin, Soare, Aurel Constantin, Săvuță, Irina Ema, Rados, Maria, Căplescu, Iuliana, Gheorghe, Maria Mariana, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Litera, București, 2025.
7. Deletant, Denis, *România sub regimul comunist*, Editura Fundației Academia Civică, București, 2012.
8. Tismăneanu, Vladimir, *Stalinism pentru eternitate: o istorie politică a comunismului românesc*, Editura Polirom, Iași, 2005.
9. Kenyon, Paul, *Copiii nopții: povestea stranie și eroică a României moderne*, Editura Litera, București, 2022.
10. Cioroianu, Adrian, *Pe umerii lui Marx: O introducere în istoria comunismului românesc*, Editura Curtea Veche, București, 2013.

ȘCOALA COOL
EDUCAȚIE PRIN CONȚINUT